

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО

Педагогічна практика у ЗЗСО (у середній школі)
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавр

(назва освітнього ступеню)

Спеціальність 014.11 Середня освіта (Фізична культура)

(шифр і назва спеціальності)

Освітнього ступеня «бакалавр»

(Шифр за ОПІ ООК 28)

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського
(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: К. В. Решетнікова, викладач

Програма затверджена на засіданні кафедри здоров'я людини та фізичної культури

Протокол від 28 серпня 2023 року № 1

Завідувач кафедри здоров'я людини та фізичної культури

_____ (підпис) (О. І. Антонова)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до видання методичною комісією КрНУ

за спеціальністю 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)»
(шифр і назва спеціальності)

Протокол від 28 серпня 2023 року № 1

Голова
_____ (підпис) (Т. І. Лошицька)
(прізвище та ініціали)

Педагогічна практика у середній школі у системі практичної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, передбачена для студентів 2 курсу. Студенти спеціальності 014.11 «Середня освіта (Фізична культура)» проходять педагогічну практику (у середній школі) у загальноосвітніх школах на другому курсі в 4 семестрі (тривалість практики шість тижнів).

1.1. Мета та завдання педагогічної практики

Основною метою педагогічної практики студентів 2 курсу є закріплення професійних умінь та навичок педагогічної діяльності, а також підготовка до самостійного і творчого виконання основних професійно-педагогічних функцій учителя фізичної культури та педагога-організатора в реальному навчально-виховному процесі в загальноосвітній школі.

Відповідно до основної мети визначені такі завдання педагогічної практики у загальній школі для студентів спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізична культура):

1. Формування інтегральної компетентності (ІК). А саме: Здатність розв'язувати спеціалізовані практичні завдання в галузі загальної середньої освіти із застосуванням концептуальних методів педагогічних наук, психології, теорії та методики навчання тощо.

2. Формування загальних компетентностей (ЗК). А саме:

– ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (соціальна компетентність);

3. Формування професійних (фахових) компетентностей (ФК). А саме: ФК1. Здатність до спілкування та навчання учнів державною мовою і розвитку в них мовно-комунікативних умінь та навичок.

ФК 2. Володіти термінологічною базою освітньої галузі/ навчального предмета відповідно до вимог державного стандарту вчителя.

ФК 3. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до програмних результатів навчання.

ФК 6. Здатність здійснювати оцінювання і моніторинг досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу.

ФК 9. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові, фізіологічні та інші індивідуальні особливості учнів.

ФК 12. Здатність залучати батьків до процесу фізичного виховання на засадах партнерства.

ФК 14. Здатність організувати безпечне освітнє середовище та здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки спортивних рухів, безпеки життєдіяльності, гігієни, а також фізіологічних наслідків гіпокінезії.

ФК 15. Здатність використовувати здоров'язберезувальні технології під час освітнього процесу, популяризувати сучасні рухові програми серед учнів та членів педагогічного колективу.

ФК 17. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності, надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

ФК 19. Здатність самостійно проводити уроки фізкультури з дітьми різного шкільного віку, проводити різні види і форми фізкультурно-оздоровчої діяльності учнів у поза навчальний час.

ФК 22. Здатність використовувати різноманітні підходи для розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

Відповідно до завдань педагогічної практики (виробничої) у загальній школі для студентів спеціальностей 014.11 Середня освіта (Фізична культура) передбачено програмні результати навчання (ПРН). А саме:

ПРН 4. Професійна термінологія та категоріальний апарат дисципліни.

ПРН 5. Вимоги до результатів навчання учнів за типовими освітніми програмами. Критерії та рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів. Етичні принципи та вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів.

ПРН 7. Ґрунтовні знання навчального предмета «Фізична культура» (зміст,

мета, завдання, принципи, методи) і можливостей його інтеграції з іншими навчальними предметами. Система фізичного виховання в Україні.

ПРН 8. Форми організації занять з фізичного виховання. Особливості та різновиди шкільних уроків фізкультури. Їх мета, завдання. Функції учителя фізкультури. Зміст педагогічного аналізу уроку.

ПРН 10. Зміст та шляхи реалізації оздоровчих завдань уроку. Методики оцінки та моніторингу фізичного здоров'я школярів. Прийоми формування ціннісного ставлення до індивідуального здоров'я.

ПРН 14. Підходи до організації освітнього процесу з використанням цифрових технологій (у т.ч. - дистанційного навчання). Цифрові технології для навчання та оцінювання знань учнів з предмету «фізична культура» (е-журнали, електронні форми оцінювання тощо).

ПРН 18. Організувати освітній процес відповідно до вимог законодавства, з урахуванням вимог типових освітніх програм, попередніх результатів навчання учнів тощо. Застосовувати сучасні методики і технології моделювання змісту навчання учнів предмету «фізична культура».

ПРН 20. Добирати відповідні засоби, методи навчання та розвитку фізичних якостей з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, курсу навчання тощо.

ПРН 22. Використовувати цифрові пристрої, їх базове програмне забезпечення. Використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом. Розвивати в себе та в учнів здатність протистояти інформаційному тиску, усвідомлювати маніпуляції.

ПРН 25. Визначати і враховувати запити і очікування батьків щодо навчання своїх дітей. Залучати батьків до участі в процесі фізичного виховання та прийняття рішень, що стосуються збереження здоров'я учнів.

ПРН 27. Створювати умови для збереження психічного здоров'я учнів. Вживати заходів щодо запобігання та протидії булінгу, різним проявам насильства серед учнів та інших учасників освітнього процесу

ПРН 28. Організувати освітнє середовище та процес фізичного виховання зокрема, з урахуванням правил безпеки життєдіяльності, безпеки спортивних рухів, санітарії та гігієни, протиепідемічних правил. Проводити просвітницьку роботу щодо профілактики спортивного травматизму

ПРН 29. Застосовувати різні форми оцінювання досягнень учнів на уроці фізкультури та їх динаміки. Дотримуватися академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів. Забезпечувати дотримання учнями академічної доброчесності під час здобуття освіти.

Завдання практики:

– Ознайомлення із сучасним станом навчально-виховної роботи у школі, з передовим педагогічним досвідом у фізичному вихованні школярів.

– Сприяння формуванню професійно-педагогічних знань, умінь і навичок, необхідних для майбутньої роботи вчителя фізичної культури.

– Поглиблення і закріплення теоретичні знання і практичні вміння, навчитись використовувати їх у навчально-виховній роботі з учнями підліткового віку.

– Набуття студентами навичок та вмінь для проведення різних модулів уроків з використанням різноманітних методів, які активізують пізнавальну діяльність учнів.

– Набуття студентами навичок організації, постановки і планування навчально-виховної, фізкультурно-оздоровчої та спортивно-масової роботи в загальноосвітніх або в спеціалізованих школах I-III ступенів.

– Оволодіння студентами технологією планування різних модулів уроків з фізичної культури у 5-9 класах за розділами навчальної програми.

– Закріплення студентами прийомів педагогічного аналізу уроку, озброєння вмінням спостереження за сторонами навчально-виховного процесу.

– Закріплення методів наукових досліджень, які застосовуються у фізичному вихованні (анкетування, педагогічні спостереження, тестування та ін.).

– Озброєння студентів вміннями вести систематичний облік результатів своєї діяльності, аналізувати й оцінювати хід формування власного педагогічного досвіду та подальше його творче застосування у навчально-виховній роботі.

– Набуття студентами навичок ведення психолого-педагогічних спостережень з виявленням особистісних якостей учнів, складання документації класного керівника.

– Оволодіння навичками спілкування з учнівським колективом і батьками у процесі вирішення питань, пов'язаних з фізичним вихованням.

– Сприяння формуванню зацікавленості студентів педагогічною роботою з підростаючим поколінням до обраної професії.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні знати:

- понятійний апарат ТМФВ;
- принципи державної системи фізичного виховання;
- методи та принципи навчання;
- основи методики розвитку фізичних якостей;
- анатомо-фізіологічні та психологічні особливості розвитку дітей підліткового віку;
- особливості фізичного виховання школярів підліткового віку;
- теоретико–методичні основи оздоровчої фізичної культури;
- технологію розробки основних документів планування і звітності з фізичного виховання.

вміти:

- аналізувати літературу з проблем фізичного виховання різних груп населення;

- використовувати навчальну програму, яка побудована за модульною системою навчання;
- моделювати конспекти уроків з фізичної культури;
- визначити навантаження на окремого учня під час уроку фізичної культури;
- оцінювати рівні фізичної підготовленості учнів;
- створювати проекти, творчі роботи з метою реалізації патріотичновиховного впливу на особистість учня;
- складати залікову документацію з виробничої педагогічної практики.

Загальне методичне керівництво педагогічною практикою студентів у школі здійснюється кафедрою за фахом (кафедрою ЗЛФК). Безпосереднє керівництво педагогічною практикою покладається на керівника практики, методистів і вчителів фізичної культури шкіл.

Обов'язки керівника практики університету:

- визначення терміну практики;
 - вибір шкіл, в яких буде проходити педагогічна практика;
 - підготовка та оформлення договірної документації з адміністрацією школи, а також вчителями фізичної культури;
 - підготовка наказів по університету про проходження педагогічної практики;
 - забезпечення кафедри з фаху нормативними документами, що регламентують практику;
 - перевірка якості оволодіння професійними навичками студентів під час вибіркового відвідування контрольних уроків;
 - організація та проведення установчої і звітної конференцій, нарад методистів;
 - узагальнення висновків проходження педагогічної практики студентами та внесення пропозицій щодо вдосконалення програми практики.
- Обов'язки кафедри, яка проводить практику:

- розробка програми практики;
- внесення змін та доповнень до програми практики;
- затвердження відповідального викладача (керівника) та методистів практики від кафедри;
- розробка вимог до змісту та оформлення навчальної звітної документації з практики;
- розробка навчально-методичної документації з практики;
- контроль за діяльністю методистів практики (викладачів кафедри) та студентів-практикантів;
- слухання на засіданнях кафедри питань підготовки, ходу та підсумків проведення практики. 9 Обов'язки методиста за фахом:
 - відвідування всіх організаційно-методичних заходів, які проводяться керівником практики;
 - проведення методичної роботи зі студентами-практикантами та надання їм організаційної допомоги;
 - оцінка навчальної документації, яку складають студенти-практиканти;
- здійснення контролю за виконанням усіх розділів програми практики, аналіз та оцінка роботи студентів-практикантів;
- надання методичної допомоги студентам у засвоєнні програми педагогічної практики;
- надання пропозицій щодо складання характеристики на студентапрактиканта;
- складання звіту про проходження практики студентами в школі та розробка пропозицій щодо покращення практики.

Учитель фізичної культури школи, в якій проходить педагогічна практика, повинен:

- забезпечувати необхідні умови для виконання студентами педагогічної практики в школі (відвести спеціальне приміщення для роботи студентів і проведення методичних занять і нарад, закріпити за студентами класи для

проведення навчальної та виховної роботи, розподілити секційні групи тощо);

- передавати студентам передовий педагогічний досвід, який ґрунтується на нових досягненнях науки і техніки;

- давати завдання для складання планів-конспектів уроків і їх перевіряти;

- надавати допомогу в організації студентами фізкультурних заходів у режимі дня школи, спортивних змагань, вечорів та ін.;

- здійснювати контроль, аналіз і оцінку різних форм занять, які проводять студенти-практиканти; – оцінювати зміст наданих документів, виконаних студентами;

- підготувати характеристику студента-практиканта.

Студент-практикант повинен:

- брати участь у конференціях та методичних нарадах, заняттях;

- дотримуватися правил внутрішнього розпорядку школи;

- щодня працювати в школі не менше 6 годин;

- виконувати всі види робіт, які передбачені програмою педагогічної практики, готуватися до різних урочних та позакласних заходів;

- виявляти ініціативу та творчість під час проведення навчально-виховної та фізкультурно-оздоровчої роботи;

- регулярно вести звітну документацію;

- своєчасно подавати для перевірки та оцінки навчальну документацію вчителю або методисту;

- консультуватися з методистом, вчителями фізичної культури з питань, що пов'язані з виконанням програмних вимог;

- офіційно звертатися до керівників практики, якщо виникають спірні питання з організації та проведення практики.

Студентам, які пропустили частину практики з поважної причини і не виконали індивідуальний план, педагогічна практика продовжується на відповідний строк без відриву від навчальних занять в університеті.

Студенти, які не пройшли педагогічну практику або, яка визнається незадовільною, не переводяться на наступний курс, а їх професійна відповідність обговорюється на засіданні кафедри за фахом. Підсумкова оцінка роботи студента-практиканта визначається на підсумковій конференції з педагогічної практики. Для захисту практики студенти повинні оформити навчальну обліково-звітну документацію, що складалася за період практики згідно з вимогами програми та індивідуальним планом роботи.

1.2. Зміст програми практики

Програма практики передбачає практичну діяльність студентів за такими основними розділами:

- I. Організаційна робота.
- II. Навчально – методична робота.
- III. Фізкультурно-оздоровча та спортивна робота.
- IV. Науково-дослідницька робота.
- V. Виховна робота.

Організаційна робота

Коллективні форми роботи. Участь в установчій конференції, тематика якої включає мету і завдання педагогічної практики, основні питання змісту та організації педагогічної практики студентів 4 курсу. Співбесіда з працівниками школи: директором школи, вчителем фізичної культури, класним керівником. Ознайомлення зі школою: умовами роботи та матеріально-технічною базою; розташуванням адміністративних і допоміжних приміщень, навчальних кабінетів; організацією діяльності вчителів та учнів в умовах здійснення різних форм навчальної і виховної роботи; виконанням учителями та учнями елементів режиму навчального дня. Ознайомлення з умовами організації фізичної культури в школі: матеріально-технічним забезпеченням для проведення уроків з фізичної

культури за розділами програми та позакласної роботи; станом спортивного інвентарю і обладнання, їх кількістю і умовами зберігання; наявністю та оснащенням методичного кабінету з фізичної культури. Виготовлення найпростіших вимірювальних приладів для проведення науково-дослідної роботи. Ремонт спортивного інвентарю і обладнання. Робота на спортивних і фізкультурних майданчиках, у спортивній залі, над їх реконструкцією. Участь у зборах, нарадах бригади з керівником педагогічної практики та методистами, обговорення проведених уроків з фізичної культури. Участь у підсумковій конференції та захист студентами педагогічної практики. Індивідуальні форми роботи. Складання індивідуального плану роботи на період практики. Оформлення індивідуальної залікової документації та подання її методисту з фаху відразу по закінченні педагогічної практики.

Навчально-методична робота

Колективні форми роботи. Загальне ознайомлення з планом роботи школи на навчальний рік на основі короткої характеристики директором або його замісником (завучем, організатором). Ознайомлення з формою та структурою документів позакласної роботи з фізичної культури, вивчення їх змісту: календарним планом масових фізкультурно-оздоровчих заходів і спортивних змагань, положенням про спартакіаду та змаганнями з окремих видів спорту, сценаріями фізкультурних свят. Участь у методичних нарадах, які проводить керівник практики та обговорення виконаних студентами-практикантами конкретних завдань. Вивчення змісту документів планування роботи з фізичної культури (робочих планів, планів-конспектів та ін.). Перегляд уроків фізичної культури, які проводять вчителі в молодших, середніх і старших класах з наступним їх обговоренням у присутності вчителя та методиста з фаху. Участь в обговоренні уроків, які проводять інші студенти-практиканти. Індивідуальні форми роботи. Розробка планів-конспектів з фізичної культури для прикріплених класів. Проведення уроків фізичної культури у прикріплених класах самостійно.

Фізкультурно-оздоровча та спортивна-масова робота

Колективні форми роботи. Проведення вправ для визначення динаміки змін показників розвитку фізичних якостей учнів у прикріпленому класі. Проведення змагань згідно плану спортивно-масової роботи школи на навчальний рік. Індивідуальні форми роботи. Виконання обов'язків помічника вчителя фізичної культури з організації одного із масових фізкультурно-спортивних заходів (змагання, спортивне свято тощо): підготовка місця проведення, обладнання, організація учасників та інші.

Науково-дослідницька робота

Колективні форми роботи. Перегляд та аналіз уроку фізичної культури. Визначення впливу навантаження на учнів на уроці фізичної культури (підрахунок 3-4 рази за урок). Індивідуальні форми роботи. Складання протоколу педагогічного аналізу уроку фізичної культури. Проведення дослідження згідно теми курсової або дипломної роботи.

Виховна робота

Виховна робота при проходженні виробничої педагогічної практики має на меті формування в учнів патріотизму та передбачає колективні та індивідуальні форми роботи. Колективні форми роботи. До змісту виховної роботи студентів-практикантів входять:

- виховання в учнів культурних навичок поведінки;
- разом з класним керівником практикант повинен провести деякі позакласні заходи, зокрема: «Козацькому роду нема переводу», «Зростаємо громадянами-патріотами Землі, що Україною зветься», також конкурси «Веселі старты», вікторини: «Пишаємося подвигами предків»; участь в акціях: «Ветеран мого двору» та інші;
- бути ініціаторами створення у роботі факультативних курсів «Історія української фізичної культури» та «Традиції козацтва в сучасній фізичній культурі» та ін. Індивідуальні форми роботи.
- ознайомлення з особливостями колективу учнів прикріпленого класу шляхом бесіди з класним керівником, встановлення особистих контактів з учнями, спостереження за їх проявом у різних видах позаурочної діяльності:

громадсько-корисній праці, гуртках, під час проведення фізкультурно-оздоровчих заходів;

– проведення виховних бесід з учнями з участю ветеранів війни, відомих спортсменів та визначних діячів у галузі фізичної культури і спорту з метою виховання в учнів почуття гордості, поваги до минулого та сучасного своєї Батьківщини, розуміння, підтримки та позитивного ставлення до оточуючих;

– виготовлення класних інформаційних бюлетенів: «Як ми живемо», «Бути здоровим – це модно», «В здоровому тілі – здоровий дух», «День захисника Вітчизни», «Я – патріот своєї Батьківщини» з фотографіями;

– походи до місць бойової слави, до місцевого краєзнавчого музею тощо; – виконання студентом-практикантом конкретних доручень класного керівника прикріпленого класу.

ЗВІТИ

Звіт студента – практиканта про проходження педагогічної практики

Студент-практикант складає звіт і готується до захисту педагогічної практики на підсумковій конференції.

Зразок звіту студента _____ курсу ІМІТПН _____ групи
_____ П.І.П. _____ про
проходження педагогічної практики в ЗЗСО № _____ в період з _____
по _____ 200 ____ р. № п/п

Зміст уроку Кількість

I. Навчальна, виховна і методична робота: 1. Переглянуто уроків, які проводились учителем фізичної культури в школі. 2. Проведено уроків фізичної культури у ролі помічника вчителя. 3 Проведено уроків фізичної культури самостійно. 4 Проведено секційних занять. 5. Складено робочих планів з фізичної культури. 6. Складено робочих планів для позакласної роботи. 7. Проведено зустрічей і бесід у прикріпленому класі. 8. Участь у роботі педрад, батьківських зборів та ін. 9. Організовано випусків стінгазет та ін. 10. Інші види роботи.

II. Фізкультурно-оздоровча робота 1. Організовано та проведено: - змагань з видів спорту; - спортивних вечорів; - днів здоров'я; - культпоходів; - інші види робіт 2. Організовано проведення заходів у режимі дня школяра: - організованих перерв; - фізкультурних хвилинок 3. Проведено ремонт інвентарю та обладнання. 4. Висновки та пропозиції щодо педагогічної практики.

III. Наукова робота 1. Проведено педагогічних спостережень. 2. Проведено педагогічний аналіз уроку. 3. Тестування рівня фізичного розвитку, фізичної підготовленості і нормативних вимог учнів у прикріпленому класі. 4. Інші види наукових досліджень.

Звіт практиканта про виконану роботу на підсумковій конференції на захист практики

Звіт про виконану роботу студент-практикант пише наприкінці практики та надає його із всією документацією до захисту практики. В звіті необхідно дотримуватися наступної схеми викладення: 1. Матеріальна база школи: необхідно надати характеристику спортивних майданчиків і залу, наявності обладнання та інвентарю. 2. Навчальна робота: потрібно вказати кількість проаналізованих, проасистованих і проведених уроків в закріпленому, молодших і старших класах (вказати моменти, які визвали труднощі, і т.п, з якими впоралися легко). 3. Спортивно-масова робота: потрібно вказати, в якій формі здійснювалась робота, скільки проведено спортивно-масових заходів і які; перелічити усі змагання, які проводились в закріпленому класі та школі; вказати теми бесід, лекцій, вечорів, присвячених фізичній культурі та спорту. 4. Виховна робота: потрібно вказати всі виховні заходи (теми бесід, лекцій, вечорів) проведені в період проходження практики в закріпленому класі та школі. 5. Методична робота: необхідно перелічити усі методичні розробки, документи планування та звітності, які склалися за період проходження практики в школі; вказати кількість методичних занять, які відвідував практикант за період практики. 6. Господарська робота: необхідно перелічити усі види господарської роботи з

ремонту обладнання, інвентарю тощо. 7. Висновки: треба відобразити наявність виконання всіх розділів роботи індивідуального плану. 8. Пропозиції щодо поліпшення підготовки студентів до самостійної роботи в школі. 9. Підготувати презентацію матеріалів за період практики. 10. Підготувати матеріали про профорієнтаційну роботу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрощук Н. В. Тематичне оцінювання навчальних досягнень з фізичної культури учнів 5-х класів. Тернопіль: Підручники і посібники, 2001. 40 с.

2. Воробйов М.І., Круцевич Т.Ю. Педагогічна практика в системі фізкультурної освіти. К.: Олімпійська література, 2006. 192 с.

3. Круцевич Т.Ю., Воробьев В.И. Контроль в физическом воспитании детей, подростков и юношей. К.:Тов.Полиграф-Експесс, 2005. 195 с.

4. Леськів А.Д. Планування програмного матеріалу з предметами «Фізична культура» для учнів 5-9 класів / А.Д. Леськів, Д.М.Левковський, А.Б. Дзюбановський, В.А. Леськів. Тернопіль: СМП «Астон», 2001. 195 с.

5. Основи здоров'я і фізична культура. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1-11 класи. /За ред. М.Д. Зубалія. К.: «Початкова школа», 2002. 110 с.

6. Лоза Т.О., Прокопова Л.І. Програма з педагогічної практики в загальноосвітніх школах: Методичні рекомендації для студентів III курсу факультетів фізичної культури педагогічних вузів. Суми: СумДПУ ім. А.С.Макаренка, 2002. 38 с.

7. Фізична культура. Авторські уроки 5-11 класи. Харків: Ранок-НТ, 2006. 288 с.

8.Фізична культура в школі. Методичний посібник / За загальною редакцією С. М. Дятленка. К.: Літера ЛТД 2009. 176 с.

9.Фізична культура в школі. Методичний посібник 5-9 класи / За заг. ред. С.М. Дятленка. К.: Літера ЛТД, 2009. 176 с.